

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 15967
Tarih : 28-12-2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 28/12/2021 16:16
Sayı: E-120.10-
0936065

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır ve Elâzığ hapisanelerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin hazırladığı raporu geçtiğimiz günlerde açıkladı. İHD Diyarbakır Şube Başkanı Abdullah Zeytun, "Cezaevleri normalleştirilmiş mekanlar haline geldi. Artan tutuklu ve hükümlü sayısının getirdiği ihlaller devam ediyor. Pandemiyle birlikte getirilen kısıtlamalar ve yasaklarla birlikte sağlığa erişim ve görüş hakları gibi tutukluların en temel hakları tümüyle engellenmekte. Bu tür kısıtlamaların keyfi bir boyuta vardığını düşünüyoruz" dedi. Diyarbakır ve Elâzığ hapisanelerinde yaşandığı rapor edilen ve pandemiyle birlikte bir krize dönüşen hak ihlallerinin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

İHD Genel Merkez Hapishaneler Komisyonu Sözcüsü Ercan Yılmaz, heyetleri tarafından 27-28 Ekim 2021'de Diyarbakır ve Elâzığ Kampüs hapishanelerine yaptıkları ziyaret ve görüşmelerin sonucunda tespit edilen ihlaller aşağıdaki gibidir:

- "Covid-19 salgını gerekçesiyle hapishanelerde sosyal ve kültürel etkinliklere izin verilmediği ya da sınırlı bir şekilde mahpuslara bu hakkın tanındığı tespit edilmiştir.
- Ziyaret edilen bazı hapishanelerde mahpusların işkence veya kötü muamele iddialarının inandırıcı ve detaylı bir şekilde tarafımıza aktarılması nedeniyle; işkence veya kötü muamele uygulamalarının hapishanelerde devam ettiği kanaatine ulaşılmıştır.
- Mahpusların sevk ve oda değişikliği taleplerinin gerekçesiz veya hukuka aykırı gerekçelerle reddedildiği daha önce de tarafımıza iletilen sorunlardan olup; bu sorunun halen devam ettiği gözlemlenmiştir.
- Mahpuslar hastane sevkleri ve muayene sırasında 'çift kelepçe' ve 'ağız içi arama' uygulamasıyla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir.
- Koğuş aramaları sırasında infaz koruma memurlarının pandemi tedbirlerine uygun davranmadığını ve çoğu zaman hakaret vb. hukuka aykırı fiillere maruz bırakıldıklarını söylemişlerdir.
- Hapishanelerde Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan genelge gerekçesiyle mahpusların aileleri veya yakınlarıyla yaptıkları telefon görüşmelerinin kayıt altına alındığı tespit edilmiştir.
- İdari Gözlem ve Sınıflandırma Merkezi tarafından mahpusların 'iyi halli' olup olmadıkları yönünde hazırlanan raporların çoğu zaman hukuki dayanaktan yoksun; soyut gerekçelere dayandığı tespit edilmiştir. Bu nedenle birçok mahpusun infazlarının uzatıldığı tespit edilmiştir.
- Kürtçe yayınlanan gazete ve dergilerin hapishane idaresi tarafından mahpuslara verilmediği tarafımıza aktarılan sorunlardandır.
- Kurumlara veya kişilere gönderdikleri mektupların muhataba ulaşp ulaşmadığı ile ilgili idarece bilgilendirilmediklerini; mektup içeriğinde diğer mahpuslarla ilgili isimlerin veya sorunların yer alması durumunda Adalet Bakanlığı tarafından hapishanelere gönderilen genelge gerekçe gösterilerek mektuplarının gönderilmediğini aktarmışlardır. Ayrıca mahpuslar, mektup ve fax ücretlerinde zam yapıldığını söylemişlerdir.
- Kapalı görüşlerde X Ray cihazından geçen görüşmecilerinin birçok zorlukla karşılaştığını; bu durumun çoğu zaman kötü muamele yasağını ihlal ettiğini ve mahpusların görüşmecileri ile geçireceği süreyi kısalttığı heyetimizce tespit edilmiştir.
- Tıraş ve saç kesimi ile ilgilenen berberlerin çalışmasının pandemi gerekçesiyle idarece yasaklandığını ve makas gibi gereçlerin kendilerine verilmediğini belirtmişlerdir.

▪ Kapalı görüş süresinin halen 45 dakika olarak uygulandığını belirtmişlerdir. Daha önce yönetmelik ile kapalı görüş süresinin 1,5 saate kadar uzatılabileceği belirtilmiş olmasına rağmen hapishane idareleri takdir yetkilerini mahpusların aleyhine olacak şekilde kullandığı tespit edilmiştir.

▪ Kantinden aldıkları ürünlerin kalitesiz ve pahalı olduğunu aktarmışlardır.

▪ Farklı yargılamalardan hapishanede tutulan kişilerin yan yana odalarda tutulduğunu aktarmışlardır.

▪ Kadın mahpuslar idarece sağlanması gereken özel ihtiyaçlarından olan 'pedlerin' kendilerine ücretsiz olarak verilmediğini; kantinde ise ped fiyatlarının piyasa değerinin çok üstünde olduğunu belirtmişlerdir."

Diyarbakır ve Elâzığ hapishanelerinde yaşandığı rapor edilen yukarıdaki hak ihlallerinin önlenmesi ve tespit edilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Ilhan
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Çallı
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nurhan
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali Can Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	Rıdvan
12			
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu